Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Animalibus libri I-XXVI - Cod. Aug. pap. 11

Albertus <Magnus>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Liber XXVI

urn:nbn:de:bsz:31-87034

Visual Library

et postea perambulat dolor ad loca
continua et postea apparet apostema ca-
lidum rubeum hinc bothor et vesicas
sicut ex igne adustione fit et dilatatur
et deinde fit viride totum apostema
apud morsum et sub foramine et accidit
in primo invisibilibus inflammatio et mu-
tatio rubedinis ad rigorem deinde erumpit
sudor frigidus et corruptio coloris decli-
nans ad viriditatem et commotio capitis
ad vertiginem et frequens anhelitus et
nausea et singultus et aliquando evomit
humorem colericum et inducit difficultatem
et gravat caput et tandem advenit ei fluxus
sanguinis narium et sentit gravitatem
in dorso et erumpit sudor frigidus
et tremor vehemens et sincopis et sim-
pliciter moritur in tribus diebus aliquando
tamen manet usque ad septimum. Quod ergo quidam
dicunt viperam imponi pre ceteris et hoc
et posteriorem descriptionem in serpente falsum est
omnino nisi fabulose pro tegumenta incantato-
rum intelligatur. Quidam autem dicunt de
viperarum quod calcatam inficiat sicut morsu
sit calcans. Et propter tunica eius cum vino
cocta medetur oculis. Et quod adeps tollit
oculorum caliginem que non negantur esse fal-
sa, operatur tamen acuit aciem oculorum. Quod autem qui-
dam dicunt marem ab eruentem femine
venenum evomere et tam dulci sibilo vo-
care et postea amputat caput eius totum
est absurda et falsa.

Incipit liber 26 et ultimus animalium
et est de animalibus parvis non habentibus sangui-
nem primo in genere post in speciebus. Capitulum
primum de ape

In ultimo libro de animalibus
parvis anulosis hoc est sanguinem
non habentibus agemus primo hic
in communi expedientes causas repetentes
quod sanguinem non habentia loco sanguinis ani-
malia habent humorem qui est loco sanguinis.
Et quia talia facta ut in pluribus sunt
duo accidentia consequuntur illa animalia. Alterum
communi est corpus corporum ubique decisum facta
quam similiter ex centro generatorum habentibus com-
parati sanguinem enim habentia mittuntur lon-
gis quibusdam tractibus per modum lineariis

in membris extensis secundum totam longitudinem
tracto humore ad superficiem que ex quibus-
dam circulis accipiunt sui corporis compositionem
ac si sint composita ex superficiebus circu-
laribus diversis. Et hoc etiam hinc contingit quia in
serpentibus compositio. Aliud autem est quod spiritus
resoluti et humidum tepefacto humido subtiles
sunt et clari calido multo non commiscendo
et turbante eos propter quod omnia talia
subtilium sunt operationum et ut frequenter sunt
mansuete cohabitancia et similiter. Et hec
accidentia inveniuntur in eis in exterioribus
aut corporum suorum propter multum calorem
circumstantis aeris et propter terrestre ad
exteriora expulsum in nascitur in illis duri-
cia corticis in exterioribus ambientis ita quod
aliquando pellem animalia mutant apparenter
sicut expresse apparet in multis quorum corpus
deposite inveniuntur. Ex communi hominis
autem intrinseci viscositate et terrestritate
exteriori contingit quod ista animalia aut la-
tent in hyeme ut apis et vespa aut
moriuntur ad qualem vitam nam humidum
eorum ipsorum in hyeme congelatur et sic ac-
cidet ei humor intrinseci continuo propter
caloris debilitatem diu conservari ita multipli-
catur tempore grossior et elevatur quod suffoca-
tur calor naturalis diu forte contingeret
utrumque istorum. Et ideo multa horum animalium non
perficit. Hec etiam animalia quod subtilis sunt
humiditatis grosse nutrimenti non preferunt propter
quod exceptis valde paucis omnia sugunt
vel rores ut apes vel humores aliorum
ut musce. Pauca ergo rodunt herbas
diu recentes sicut erucca et locusta propter
quod etiam sunt paucissime superfluitates
egeste ab eis. Et propter hoc humiditas est visco-
sa et glacens ad modum cathochie io
diu hec vivunt sine cibo. Debilis enim ca-
lor naturalis corporum dum operans est antequam
humidum dissolvit et terminet. Et ideo in
tali humido huiusmodi animalibus est contra thesau-
rus ex quo multo tempore contra sustentantur.
Et quia ex huius humido ad sibi intrinseci
non congruit quedam corpus generant ad
usum corporis domus. Et quedam ex
his faciunt instrumenta venandi sicut bom-
bices sericum faciunt quo se involvunt

25

et araneę telas quibus venantur. Amplius
vero omnia huiusmodi aut sine pedibus sunt
aut multos habent pedes aliter est alas cum
pedibus sunt quecumque istorum calore max
ime deficiunt qui remotis a principio ca
loris nichil penitus possent operari et
illa comprimitur anulis quorum in centro
suo claudit calorem movente qui per
medium apis per omnes anulos dirigitur to
tius corporis huius animalis. Sicut est vis
motus tempore in toto api est a polo in polo
per centrum destinatus ut in hac linea
apis decurrit virtus membri quod est loco cor
dis cum spiritu et calore cordis. Quod facilius
ex duabus causis decurrit per axem quam
per aliam partem harum autem causarum una est
quod est ex directo quia ab angulo difficilior
est motus spiritus et caloris. Alia autem
est quia undique cooperta est via illa custo
dientibus et intendentibus eam membris circu
laribus que sunt sicut multe spere compresse.
Nutritur enim spiritus ex humido et custoditur
ab anulis ideo non expedit se dividere ad mem
bra multa aliqua et pauca dividere ad cru
ra et lacertos et huius hec igitur aliqua hac
de causa talem sui corporis habent disposi
[illegible] Que autem corpus multa habent crura
omnia habent crura ad pectus in subcin
cinata eo quod latius calor non operatur per
contrarium movente sed per se ipsum. Pervenire
autem dico operari sicut cor per cerebrum
et cerebrum per nucham. In hiis igitur lectio
existente oportet calorem in strumento motus
ad membra quod loco cordis est ordinare
huius autem signum est omnia huiusmodi animalia prima
timore frigescere et immobilia fieri propter
sui cordis et corporis frigiditatem. Multi
tudo autem pedum causatur ex debilitate que
est in quibusdam duobus quia est ipsi pedes
propter sui subtilitatem et duritiem parve sunt
virtutis. Que autem alas habent et ad dorsum agi
minatis est per longe sparsa est corporibus
nec habent gradacionem antequam perficiantur. Fiunt
enim ex ovis vermes et ex vermibus perfecta
ut in apibus quedam est ex vermibus
ad hoc iterato in nam genitus animale se
corrumpit sicut videmus sicut nos in antece
dentibus huius scientie libris diligenter per singula
ostendimus.

Apis est animal notus cuius genera
sunt ex ovis [illegible] sunt sperme

animali mirimes et ex vermibus in apes.
Et sicut in animalibus declaratum est apis
anolis est quia rex apium omnium generalis apium
sit mater et pargimito habet quia non in
venitur semen nisi in domo sua. Apes
autem quedam maiores grandite dicuntur mas
culine et non habent aculeum neque rex ut
dicitur et hac dicit plinius esse deputatas
in famulos qui mella comportata fo
veant et ceteris favos construant.
Et ideo dicitur quod obsequio parto aliquando pro
defectu est mellis in examine ab aliis
expelluntur. Et si egredi noluerint interfi
ciuntur. Tercie apes parve sunt quia aculeum habent
et mella de roribus et ceras de floribus
congregant. Rore enim cadente super
flores sicut super vasa quedam grava
id quod subtilius est evaporare cogitur
residuum autem in fundum floris destillans
descendit et in unum acumine congregatur.
Et ideo apes in fundum floris capita in
figunt. Terrestre autem quod remanet tota
humiditate exalante cera est et hanc
apis pedibus illinit et ore mel colligit
et portat ad examen. Nec est mirum quare
ceram alius et confestatur locus est mellis
nisi quia in eis floribus et roribus cera
est illud terrestre cuius viscosa humiditas mel
fuit antequam exalaret corpus. Genera autem
apium mellificancium tria sunt. Genus quoddam
enim unum est horridum quia pilosum et est
malum et iracundum est et vocatur rus
ticum. Quoddam autem subtile longum et
nec illud est optimum. Sed tercium est compactum
breve rotundum columpnale non longum et
illud est optimum nobile et multum melli
ficativum. Apes claro tempore evolant et nubi
lo manent ad opera et alveariis purgationem.
Omnes enim feculencias congregant in
alveari et tempore in quo non diffigunt ad
lucem expurgant. Apes exitibus custo
diunt. Et tunc quando examen paratum est
quod communi strependo evocat bis vel ter
Et rege egresso ad hunc strepitum eo
rum et tunc rege evolante omnes evo
lant et ibi manent ubi rex manserit.
Regem autem quem natura in regem ostendit habent
corpore maiorem qui in capite habet gutta
quasi corona. Hac autem quia breves eval
de habent alas respectu sui corporis et non

Candelam tenet ceram

lin volat ptatur ab alijs Et qn
casas construit regi casa sit pma
domus aut faciut domos exagonas
et equales Et pmo domos faciut
habitacoi et deinde melles appotecas
Domos aut plures faciut qz sint
apes ppter plem futuram ut de eius ha-
tacoe pudent aliqn nascunt digna
ex aliqn ptant ad humectand mel
et complanand casas uel hanc portat
humectacoe alaz et ore et e vigor corp
durans septem annos et aliqn
ad plus usqz ad decem Arance aut qdam
et fimus et mures nocet eis ita q
deserunt ex alucaria aliqn ex reco-
dunt ppt fetores vinosos Gustabile
aut ppiu corp e mel gustant tn aliq
ecia alia dulcia liquida oleo lintte
mortidr Et ome pingue abhominant
ex expello respirat ale et annuli cor-
pis sui qn tuband e strepit et tunc
diminuit nimiu corp aliqn ecia exma
circuit et pq circuitu illud reuertens
strepit sicut bucina et tunc qn omes
aculeos pungit Et sic dicit
auicenna aculeu in vulne dimittit
Et e oppo q ille aculeos qz exhibit ex
se ipsa dancet exhibat malicia aute
putide cad e cu putta vespe Et de
hac insta cu de vespis loquemur dapibus aut
q aculeu amittit aliqn morit qn vi
delicz vi sua in abscisione aculei vulne
rant vel amputant qn aut aculeu
tm amittit euadit Quidam tn dicit q
qtiens morit hoc e qd cu hijs q ran
hiis dicta sit sufficit pt de apibus
a Raneas multa st gna ex rutela
spes arance e sicut nos i capi-
tulo de rutela ostendimus Sed q mir co
siderare oppz q aranearum apud nos di-
uersitas est ex venacoe ex ope et quan
titate ex colore ...em omez ver
me aranea qui rotundus est longoru
crurium q sunt octo mis et qui dedit e
aliqn venacoe diuersitas ergo q e ex ve
nacoe e q qdam venant muscas queda
reptilia sicut puulas lacertulas et e
rucas Et queda venant pisces et qdam
saltando venant vermes Ex ope aut di
uersitas qm queda arance texit telam
queda non texit Sed illa quidem q texit
qmqz obseruat in tependo materiam videlz
texere q e ex superfluitate humidi cibat
eius tabescit qn materiam semis euacuat
Et obseruat tpus qz tota die rupta re
texit in mane in aurora an motu alis
quod venant tm e sicut tele qz queda
suspendit in aere ubi e via aliqn q
venant et queda suspendit int duos
parietes in loco anguli vt vtrisqz alia
aderencia medant in tela reciale
co q alia pualibus sequit superficie
pietis vsqz ad angulu Et obseruat te
le figuram et hoc dupliciter scz in figura
totius tele et in pductoe linearu p
fila interque texit tela Queda eni
facit tela tota rotunda et suspendit
se ipam in medio Et queda facit
ipam tangula et hec facit forame
telare in una pte tele et stat i illo
insidians itez queda reticulati longe
extendit filu a filo sicut fere omes
maxime arance q faciut rotunda
recia Queda aut ad modu subtilis
pam texili opere contexit sic ille q
tendunt recia in angulis pietu sun
tu e modus operacois Magno eni pede
posteriori pducta ex ano filu effigiat
qda aut ore emittut filu et posteriori
pede intexunt Et ille faciut tela ip
sam ope texili Ex quantitate aut et fi
gura quantitate diuersificant qm licet
omes componant ex tribz quibz capite
videlz et pectore et posteriori q sunt
maiora p interfectoz sue succintorium
tn queda sunt valde magne et q rotu
de Et queda sunt oblonge sicut colup
ne ... Et queda sunt pue subtiles
et in colore quedam variant qz queda sunt
tincree et queda in toto virides Et qd
sunt varie p totu corpus ex albo annulento
et kyano virulento picturato tn maru
rubz qn in corpe Et ille hnt lineas plures
albissimas in dorso retro p succincto
riu ille aut q non operant sunt tn maiores
apud nos Quidam quedam sunt longorum

pedum et sunt rotunde et distruunt in
gramine et fugiunt humiditates structuram
ceterorum vermiculorum si quam invenerit sedet
in foraminibus et in salit per saltum in unam
aliam quam transferunt et fugiunt ea et sunt
nigre Et quedam currunt erecte cruribus
Et in insidiantur corruptis et parvulis pis
ciculis et captas fugiunt eos Omnis
autem aranea est ovans et ova sua in
volvit in tela et aliqua in sacculo portat
ea semper secum sicut illa quam dicit in
foramine terre insidiari et tale quando portat
ova videtur esse sicut sit apparata
duobus globulis albo et nigro quarum una
eius sit albissima Alie autem aranee
ponunt ea in ore aliqua sub pectore habet
et aliqua separantur abeis Et hec omnia sunt
experta Cor autem aranea infrie veris
et dum coire vult filo attrahit marem
qui multo minor est quam femina et non fa
cit telam sed vivit de venatione femine
In autumpno autem ovat et in principio ve
ris exeunt aranee parve quarum quas ab uno
filo femine dependent quando moventur indue
hec ergo cum hiis que in anthica sunt de ara
neis sufficiant

Blatta vermis est in figura lo
custarum retro crura habens lon
ga ad saltandum tamen locusta non est ovat
autem in autumpno ex quibus ovis procedunt
fetus in vere qui recentes tenere sunt
herbe

Buffo vermis est quadrupes sicut
rana in figura sed cinerei est
coloris et spissitudinis pellis ita quod ma
gis spissitudine pellis et viscositate
evadit ictum Et est morsus eius veneno
sus sicut serpens secundum ordinis Et habitacio
eius est sub terra et humide terras vivit et
herbas et lumbricos autem comedit sed come
ditur aliquando a talpa Dicitur de buffone quod
de terrestri humido non comedit per diem nisi
quod manu sua capere potest timens quod ei tota
terra non sufficiat sed hoc non est expertum sed
a vulgo acceptum Buffo primo aqua per
fusus et postea salsatus inflatur primo et
postea crepat et tandem consumitur usque ad
ossa Est autem quoddam buffanum genus quod
tonitruum a sono vocis dicitur quod est coloris

cinerei fusci et crocei in ventre
Et sedet in paludibus putridis et vocem
unam tonat aliud de quo dicitur quod non vocatur
contra gallum et hoc esse falsum sicut expertus
est quia per tota nocte altissime vocat
Borax species est buffonis quod fus
ci coloris est et est maxima ita
quod aliqua cubitales efficitur quantitatis in terris
calidis et consuevit aliquando predictus super
dorsum portare hoc genus buffonis lapidem
buffo in fronte consuevit portare quo
et occiditur Ille lapis diversorum invenitur
colorum aliquando enim invenitur albus et hic
dicitur esse melior aliter enim invenitur fuscus
subniger et hic est bonus qui in medio
habet citrina gutta Et aliquando invenitur viru
lentus et tempore meo in ventus est totus
viridis aliquando invenitur buffonis picta
in pessulis Borax pugnat cum aranea
sicut et serpens Et aranea desuper veni
ens suspensa filo pungit cerebrum et
usque ad cor sed buffo irascens inflatur et
aliquando crepat de veneno aranee Bo
rax raro de die egreditur nisi tempore plu
vie in locis valde solitariis et non egre
ditur de tecta nisi tempore pluvie sed non nisi
de nocte egreditur et tunc libenter vadit
in vias tritas ab homine Omnes flores
odit et ruta et per illa fugatur sicut
et alia venenosa

Lacte vermes sunt a colore sic
vocati quia manum tangentes tin
gunt blacte colore quia niger est vermis
lucifuga est quia non nisi de nocte ambulat
per contrarium muste que lucipeta est quia
non volat nisi de die et quiescit in te
nebris

Bombix vermis est qui sericum
texuit de quo multa in libris
philosophus dicimus Sunt tamen multa bom
bicum genera Quoddam enim dicit Plinius
esse in Asia quod de luto facit nidum a
deo validum quod telis perforari non potest et
in illo congerit ceras et texit telam
ad modum aranearum fila contexens que
valent ad ornamenta puellarum

Lucius vermis est minor quam blat
ta et est niger Est enim pro locu
ste et cum efficitur maior vocatur

acidalabiis et quando perficitur est locusta
dicta quasi longa hasta hastilia enim duo
crura retro habent quibus elevatur ad sal-
tum et volatum
Brucus autem quia adhuc inmobilis est
totum depascitur usque ad radices ui-
roris holerum
Cicendula est vermis communis de noc-
tilucis Est autem extra duas alas
duras habens ut scarabeus sed est prius
ut musca et quando volat extensis alis ma-
gis ~~volat~~ lucet similiter spiritu in moto luci-
dior efficitur sicut scintilla vento flata
Media autem lucens color extinguitur et
efficitur albus in ytalia plus quam in aliis
partibus invenitur
Cynomia latine dicitur agresta quod
est musca canina quia cinos grece
est canis hec est musca cinerea sub pilis
canum insedet et aliorum animalium pungens
et eliciens sanguinem et precipue auribus
canum insedet et vulnerat eas
Culices sunt vermes volantes lon-
gis cruribus et precipue musce in
capite habentes rostra quibus perforant
pelles hominum Maxime nascuntur ex hu-
more et inter aquas habundantes se-
quuntur autem spiritus fundos exhalantes ex
alibus precipue ex hominibus et hec est
causa quare in sero volant ex dictis ra-
cie super capite sudantium Ideo autem
sunt importune precipue in estate in sero
in locis humidis quod delicati certa texunt
et lectos quod canapea dicunt
Ulio ab aculeo que in ore acutis-
simum habet nomen accepit hec enim
pellem acidum terebrat et sanguinem ex-
tutit et acida libentius sugit quam dulcia
Ita autem diligit solem ut etiam in solis
fervore se exponat et tunc maiore pungit
quando sol fervet in die
Cantarides sunt vermes viridis auri
coloris et nascuntur in summitate
fraxini et alni arborum ex humore qui
est in foliis et circumvolant et qualiter sunt
corruptione foliorum sicut eruce volant
autem autem in die nocte vero in communi globum
colliguntur hii vermes in augusto a medicis
colliguntur et in aceto mergitur et siccantur

ad diversos usus medicine alligati enim
faciunt pustulas ex quibus fiunt cauteria
utilia eo quod multa trahunt
Crabones a plinio vocantur ves-
pe maxime habentes longe acule-
os sevissimos habentes Ita quod vespes
pullos equi interficiunt vel plures hii
crabones mella inutilia in cavis arborum
et inter nucis faciunt et ceras cancel-
los tegentes et sitas ad nichil utiles
Et dicunt pastores quod oculos habent post
succisionem et excepti sunt cum de cer-
tanthis declinatur et id a quibus da
apis certa vocatur
Cimex vermis est latus inpictu-
rinnis juxta lectos hominum gua-
lestens et homines mordens Est vo-
cimex ex herba cimice Cuius habet
fetorem a vulgo autem vocatur pictus
pediculus
Cicada vermis est que nos
grillum vocamus ab imitacione
vocis nomina aptantes Est autem duorum
modorum unum quidem quod in rimis parie-
tum in locis calidis habitat et vespere et
nocte cantat aliud autem quod est in h-
bis habitat et clamat et arboribus
et utrumque est musca et capite am-
putato capite diu vivit et corpus est
quod spiritu clausus in pectore formant canti-
lena id est melodia quando est aer serenior
clarius cantat Expertus sum ego et mei
socii quod capite amputato diu cantat
in pectore pendens sicut fecit antea
aliud de scabrone illud qui cornua cervi-
na gestat et in silvis volat cicada cica-
da appellant sed hoc nobis est scarabeus
et non cicada
Eruca vermis est longus varius
colore multis pedibus curtis dis-
tensus hic vermis primo bombicum mo-
re aranearum telas in extremitate ar-
borum involuendo struit et ibi sua semina
reponit et ex ovis illis precipue eruce in
principio veris procreantur quod in augusto
certa submittant et apricatibus in rimis
in rimis pendentes diutum certa se pelle
contrahunt pelle pilosa qua prius habue-
runt exuta est et vivit vita quasi

dormiens et spiritu animalis et ex illa
quasi ovali nata alia forma volatilis
accipiunt et tunc in autumpno volando co
eunt diutissime sibi invicem coherendo et
femina quod bifurcata silva in sarcap
cauda maris et tot ova accipit ac si co
gitat in ova et 10 unde ova materia qui
pullis vacua invenitur Ova aut facit
arboribus adherentia et plantis quia
illorum foliis pascit primo postea autem
cum volat longa promuscida quam cum extre
dit quibus in circuitu flores sugit
c Tigulas vermis est extre nomo
huius quia totum capud et guta sa
guinis qui semper suggit et sugit et hinc
habet quod crepat et adheret labiis luporum
et canum et vocatur aquibusdam pediculus si
ue recte cecka vocatur
f ormica vermis est pruus val
de parvus qui hac habet proprium quod in ma
iori crescit et virtute Est autem
providus sibi estate quidam facit ut apis
et aggregans et condens grana secta col
ligit et condit et si maiora sit qua vi
res suppetunt scindit vias ordinate ab
sinat ne excurrentes meatus impediant
ruminando grana eciam humida siccant ne
putrescant prenosticant autem quod tempus
tempestatis ad casas se congregant Ex
mortuas dicunt sere ad sepulcras Sulphur et
origanum aggreste ita abhominantur quod si
duo pulvis sata super domos eorum effugiunt
casas dimittunt Morsu suo venenoso hu
more spargunt qui pustulas excitat In
• senectute eciam quedam volare incipiunt
formica est sugit fructus et alia corpora
que invenit et eo unde capit incrementum ge
nerando primo ova facit vermes albos
panniculis involutos erumpunt et eosdem
in superficie ad solem exponunt formice natura
hyeme cibi quod sibi providit esta
te sustentatur
f ormicaleon dicitur leo formicarum
qui alio nomine dicitur mirmicaleon
vocatur et hoc estivat at non primo formi
ca est ut quidam dicunt Expertus enim sum
militaciones et ostendi sociis hoc animal
exigulasi fere habere figuram et abscondi
in sabulo semisperam in sabulo fo
diens cuius pulvis est formicaleontis

Et dum formice causa lucri transeunt
ipsas capit et devorat Et hoc omnis
ab experimento In hyeme dicitur cibus
formicarum deripere eo quod in estate nichil con
gregat sibi Philomene eciam audisse
legitur sibi formicas et ova earum et pullos
qualescunque in fime Si credendum est
hiis que in epistola Alexandri scribuntur de
mirabilibus Indie tunc in India sunt
magne formice sicut canes vel vulpes
quatuor cubita lintes et ungues ad vincas
et custodiunt montes aureos et homines
accedentes discerpunt et hoc non satis probati
est per experimentum
l imax vermis est parvus qui testu
do vocatur a limo in quo generatur
et nutritur sic vocatur hyeme latet vere
prodit Et hic habet cornua duo brevia et
duo longa que extendit cum procedit contrahit
cum recolligit in se ipsum humor que loco
sanguinis est et efficacit impedit ortum
capillorum
l ocusta quasi longa hasta hasta
enim quasi loca stans ut quidam
dicunt et est vermis gregatim egrediens
et transiens dextra mixta ad pabulum
Ita est ad exteras ad modum nubis vento
immissa venit ad regiones Oriatur autem
autumpno quod uno tempore fimi faciunt bruicum
omnia devorare Caput habet figuram
huius equi capitis Ceteram ad duo addita
menta dura que sunt vicem labiorum sup
plent et dentium Dura autem cutis est
et dura pro scientetorum huius quasi corona
plana per cauda longa retro habet cru
ra ad saltum et quatuor alia in uno latere
et quatuor alia in alio ad gradiendum alas
quatuor habet mobiles ad volatum membra
nales Intestinum unum sede plenum quod
est sicut libarum et tot sunt aliqui gradi
untur cum comedunt terre fructus destruit
et eo plerumque habet in multis terris certis
temporibus exire in agrum et locustas exter
pare mane frigore noctis stupefacte
residentes immobiles Orto autem sole
aliis laxatis amnes egrediuntur pro tinas
sine rege et sine lege civilitatis hi
tamen custodiunt Una enim alia dicitur
devorare aliquam hunc vermem dicunt pro
tas accipe in cibum et forte non hunc
genus locustam

l Lanificus vermis est qui et bombex dicitur qui sericum facit hic erucę habet genaturam. Iste primo vermis est et foliis cibatus mori sericum facit bonum. Cibum autem accipiens de foliis lattuce non adeo facit bonum sericum. Hic vermis albus est et magnus in initio sicut eruca pedibus distensus in collo habet duo cornua mollia alba et circa se facit sericum croceum et album. Omnes enim alii colores in serico sunt per artem. Intus autem involutus in folliculo circa quem est sericum convertitur ad naturam ovalem et erumpit involatile alatum et debile multo minus quam fuerat vermis. Et post continuum trium dierum omnes moriuntur mares. Femina autem posita in albo panno ovat ova plurima post quod et ipsa moritur. Panniculus autem in loco ubi frigus ova gelare non potest tota hyeme reservatur et in vere sole calido et claro soli exponuntur et tunc ex ovis vermes nascuntur qui cibo foliorum mori sericum faciunt sicut parentes eorum. Ex ore autem exeunt humore ex quo faciunt sericum.

m Multipes est vermis qui et centipes vocatur a quibusdam non quod tot habeat sed per yperbolem dictum est quia rarus non habet nisi XX in utroque latere XX. Et quanto plures habet animal est de hiis que ingrediuntur magis. Aliquando tamen extendit in longitudinem palmi precipue in climatibus calidis. Ambulat autem ad anteriora quandoque tamen convertitur et in posteriora procedit. In morsu autem habet parum venenum et parum dolorem sed quando mordet in labio facit intumescere labium et mordet homines dormientes et divisus in partes diu vivit.

n usta vermis est notus duabus alis et octo pedibus de putredine fimi et de putredine aliorum natus et in climatibus multiplicatur a quibus humorem sugit. Et est duorum generum quedam habent rostrum acutum quo perforat pellem hominis et elicit sanguinem et hec in campis iuxta aquas et in silvis esse magis consuevit. Et huic fere conformis est que est in domibus nisi quod rostrum acutum non habet et sugit humores inventos sed pellem ad extrahendum humorem penetrare non potest. Et hec sugit fructus et cibos. Et dicitur super carne recentem sugendo infinit quod non multo post inceptio stat vermibus. Utraque istarum pedibus posterioribus acuit alas et anterioribus caput tergit et rostrum. In colore est diversitas magne musce. Est enim quedam in toto fere nigra et valde siccioris et scabrosi corporis et ille superfluitatem emittit nigram et illa frequentius perimit in albos pannos et albos parietes quod de facili non purgantur eodem anno quo facta est sed in sequenti anno quando exsiccata est. Alia etiam est nigra sed in posteriori parte habet guttulas albas et huius superfluitas est alba et perimit eam in colore superficiei nigre. Ita quod aliquando vidi que longe advolavit ad pannum nigrum et albam perimit superfluitatem et subito revolavit unde venerat. Musca glutata integra non nocet confracta inter dentes et stomacho magnum excitat vomitum precipue in pueris. Fracta et alligata super locum veneno infectum ad se trahit venenum. Plurima etiam narrat de musca quod in ytalia oriunt que est magna in cypro habundans quod in fornacibus manet et in igne vivit et dum alas ignis avolaverit subito moritur.

o pimatid dicitur vermis venenosus serpente non viribus sed audacia preliante et ingenio vincente et hoc fit adherentia vermis immediate sub capite serpentis. Longius enim est et ibi avelli non potest et perimit serpentem.

p apiliones sunt vermes volantes multorum colorum. Quedam enim sunt in aliis sicut purpura quedam albi quedam varie tincti et quibusdam quedam in est rubedo. Hii sunt qui in autumpno cadunt et per totum masculus moritur et tunc ova facit femina et ipsa similiter moritur. Ex hiis autem ovis post hyemem alii volantes producuntur longas valde et in se reflexas habent promuscidas quibus rores sugunt de floribus et hiis vivunt.

p Phalange sunt de genere arancarum pravarum habentes morsum venenosum in quo aliquando in nares hominis intrant et pereunt. Cum autem nares cervi in

greditur in puerulo tenuium dicit et plurimos
nisi cito curetur habeat in cibum hirudinem aut
in vepribus et ibi cruciat ut dicit Simeon
prius quod commorsus et quedam aliarum accidit
ventositates plurima in ventre cum horripila-
tione et frigore extremitatum et erectione
virge et dilatatione labiorum salve si securus
perfecerit

P ulices nascuntur ex pulvere humi-
facto et calefacto precipue si ad-
misceatur calor aliquis et spiritus exhalantes
ex mutatione corporibus. Est autem nigri coloris
durissima cute et acutissima brevis punctione qua terebrat
pelles animalium et elicit per poros sanguinem
et alium trahit ad superficiem ita quod rubet
locus ubi momordit. Hastas habet po-
sterius ad saltandum et pedes alios sex ad
ambulandum. Est velocis in cessus secundum
proportionem sui corporis. Avicenna: habet caput et
cum trahit de sanguine quod continue posterius
emittit cum denigratum et calefactum. Ova
eius sunt pediculorum omnibus similes ut
lendes et huius interdum plenum invenitur
et cum aggregantur simul inveniuntur magnitudine
cum ipso. Est prius est masculus et magnus
est femina. Alii autem in principio veris mar-
tii vel aprilis nascuntur in mayo desinunt.
Chaius cum pulices non habet aut valde
paucos. Alii autem post maium oriuntur continu-
ant usque ad hyemem. In augusto autem ma-
gis infesti sunt. Est autem quoddam puli-
cum genus quod terre pulex vocatur et herbas
depascitur cum primo desemina oriuntur. Effi-
catio autem pulicum ut dicit Avicenna si ali-
quis aspergit domus cum colloquintida tuta et
dissiliunt et fugiunt et similiter ex decoctione
rute. Experimentum etiam quidam quod quando sanguis
hirci infunditur in fovea in vicinia congre-
gantur illuc pulices et moriuntur. Et similiter
aggregantur super lignum limitum adipe eri-
cii confugiunt et odorem caulis et foliorum
oleandri et ideo vocatur herba pulicaria

P ediculus est vermis de putredine
qui in extremitate pororum hominis
est generatus vel quod decoca aggregatur et sanie
calore hominis vel alius implicas vestium
et similiter generantur in aliis animalibus et precipue
in avibus rapacibus. Signum autem est quod picos
voraces multos habere pediculos et
alios varios habent. Et ex cibo si-

tum et precipue sicut in grossitia et
in climatibus generantur pediculos dicit autem
pediculis a pedibus quorum multos habet
et hoc est secundum Solonem. Aut secundum naturam
humorum ex quorum corruptione generantur. Et
cum pediculi qui vulturi pediculi no-
minantur longi sunt graciles et multorum
pedum et sicut hominum autem et ovium sunt
lati et magis compressi. Quidam autem est pe-
diculus quem gallici pediculum vulturi vo-
cat qui et grece memlike vocatur et
in inguine hominis et in pilis nascitur et sub
ascellis cuius morsus venenosus est. Facit
enim aliquando morsus eius erumpere sanguinem
per venam ani et per nares et ex stomacho
per vomitum et ex pectore et pulmone
et e radicibus dentium. Et aliquando ita
magnificatur timor quod non recipit me-
dicinam. Melius autem est ut lavetur
morsus succo lactuce. Stafisagra
aut citrina et argentum vivum cum oleo
vel butiro vel veteri axungia zone super-
linitum et inter vestes portatum occidit
pediculos efficaciter sicut multi sunt ex-
perti. Pulvis autem argenti vivi in mixtura
pulveris plumbi et super carbones projiciantur
et vestes desuper teneantur vel homo
stans intra vestes fumum excipiat pe-
diculos occidit

R ana vermis est quadrupes in
figura buffonis sed non habet vene-
num longa posterius anterius brevia habet cru-
ra cum longis digitis et membranam habet
inter digitos ad natandum. Linguam habet
palato ad frontem. Et ideo vox eius est
coax deguttata ad aures similes. Et quia non
in directum lingua impedita est procedit
spiritus vocalis. Ideo vesicas duas facit
a lateribus oris. Et cum vocat in fluvio labium
tenet in aque superficie et superius ex-
tra aquam tenet. Non vocat nisi mas
qui clamat feminam. In augusto autem
dicitur aliquando adeo compressa habere labia quod est
in stimulo aperiri non possunt. Contra aqua
cum leditur exilem dat vocem sicut
mus quando est in timore. Coit autem et ovat
et ovat multa ova maxime in martio
anni vere ex coitu illo et in medio
illorum ovorum latet rana abscondita.
Et cum ova egrediuntur sunt magni ca-

pitis et ventre habent in quo caput
et postius habent caudam cum primo ad
natandum et pauca post mane decidit
cauda et formantur ei quatuor pedes hyeme
me latet extra aquam in limis calidis
et aliquando in aquis sub terra in hyeme propter
calide in vere procedit atque ad aquas
aliquando est quae in autumpno frigore corri-
pi incepit intrat in domum hominis. Est
aliquando cepit in somno super inguen ho-
minis vel super ventrem dicitur quedam
quae sub lingua aquam vocant ponatur super
caput dormientis in sompno loquetur et
revelabit secreta. Rana autem quae rube-
ta vel rubetum vocatur eo quod frequenter
in rubo sedet et in arundineto eius est
tam magna quod mira. Vita est equaliter
De aqua nimia multi dicunt hic enim ve-
nena sed pauca hoc genus in hanc
partem purpuras de mari ad se trahit
et allicit. Ossiculum de potiori lateris eius
vas aqua ferventis de fervore facit in
partibus. Rubeta aqua ferventes de fervore
facit nec ultra fervebit aqua nisi
ossiculum extrahatur. Cinis eius sicut
et cinis leporis maximum medicamen est
contra venenum ipsius. Est idem rana
parvula in harundineto vivens muta
quam si forte a bobus hauriatur ventres
eorum tanta distendit corpulentia quod
scindi videtur. Est et rana viridis quae
in arbores ascendit et futuras pluvias
cantando predicit et silet malo tempore
quod dicitur obmutescere facit tamen si vos
eius graciat.

[R]utela ut dicit Galienus et Avice-
na et Serapion est animal simile illi a-
raneae quae venatrix est muscarum. Et iddt
est de genere aranearum et hoc est serpens
sicut quidam male opinantur. Est autem hoc
animal ingenue acceptum secundum autem species morum
communiter autem est rotunde figure et varii
coloris. Et est ad nigredinem declinans et
vocatur albarbasyon nigra. Quedam autem
vocatur arcos et est aliquantulum latioris cor-
poris sed tamen rotunde figure et apparent
circa collum eius quedam squame et
super os eius sunt tamquam corporea eminentia
et est rara et levia. Tertia magis amir-
kyan vocatur. Est autem in similitudine
magne apis et color eius declinat
ad citrinitatem. Et corpus eius tegitur punctis
corporibus eminentibus rubeis et proprie
in dorso. Alia autem modica dicitur sangui-
losson eo quod totum corpus eius et caput
eius durum est et hec habet alas sicut scabo
magne formice. Quintus autem modus est
defectus fuelyon eo quod est longi corporis
et subtilis et super corpus eius sunt puncti
et proprie iuxta caput et collum. Sextus
autem modus est sinbul eo quod est longi cor-
poris viridis coloris sed habet aculeum super
collo. Qui hunc modum sepe maxime acceperunt
ab antiquissimis grecorum sicut Serapion
et quibusdam aliis. Dicit enim dicit 12 modos
esse aranearum rutelarum et deterior omnibus
dicitur ut est egipciaca. Quedam autem est
rubea quae ipsa sunt aranea rotunda. Quedam
etiam est albida rotunda habens ventrem et
primum os. Quedam etiam est stellata quae est
acuti dorsi cum lineis lucidis. Quedam
etiam citrina pilosa. Quedam etiam est unca
cum hoc nomine appellatur propter coloris talis
proprietatem. Quedam est cuius medium capitis
et pedes sunt convexa ad posteriora aliquantu-
lum recurva et cum vult pungere proicit se
prius super pedes suos. Et cum vult fugere primo
evomit quandam humiditatem paucam et est ali-
quantulum subtilior quam unca. Quedam est que est
dicta formicalis formice similis rubeum habens
collum et nigrum caput album dorsum pictum
coloribus diversis. Quedam est vespalis
est rubea similis vespe. Quedam
est herbalis rotunda parva purpuram habens
os subalbidum ventrem et albos pedes
multorum pilorum. Egipciaca que primo est
nominata maligna est valde habens ven-
trem magnum et caput magnum similis
animali quod volat in circuitu. Omnes iste modi
rutelarum mordent et sicut dicit Galienus
non accidit morsu rutele quod accidit
morsu scorpionis eo quod morsus rutele
non obviat venene nec facit difficulta-
tem exitus in pluribus. Illi autem qui po-
nunt primos quosque rutelas dicunt quod
omnes ille sepe mortem generant in hoc quod
apostemantur morsi locus eorum. Et
quod locus primo est rubeus et in pluribus

corpus accidit coagulatio sanguinis. Viridis
in quo sentitur pruritus et quod est tibi infla-
tio valde magna et inflamatio. Et acci-
dit membris nervosis et ossibus frigiditas
sicut fit gemma dorsi et spatule. Et
forte infrigidatur et tremit et sentit
horripilatio et sentit morsus dolorem ve-
hementer et est in principio et vigil et
clamat et color efficitur citrinus. Et sui
oculi sunt humidiores quam fuerint. Et
distillant lacrime gutte frequentibus et
sentit in inferiori parte ventris et pec-
pectine sicut evacuatio et in amtio.
Et incipit natura expellere materiam aquosam
superius et inferius. Et quando apparet in illa
materia aliquid quod est sicut tela ara-
nee. Et accidit inguinibus et testiculis in-
flatio et membrum virile erectio sicut spasmus.
Et accidit dolor oris stomachi et nausea
et emittit corpus sudorem frigidum et
fortassis dolet in capite. Accidit autem fa-
ciei citrinitas et corporis gravitas et v-
rine motus altus cum punctura. Et quando egre-
ditur aliquid cum ea quod ardet ut ara-
nea. Galienus autem dicit quod specialiter acci-
dit ex morsu rubeo dolor primus velox
sedationis. In nigro vero et primo morsu
est dolor fortis cum horripilatione ventris
et fluxu ventris. In stellate vero morsu
fit fortis dolor cum punctura pruritus et
horripilatione et stupore et gravitate ca-
pitis et mollificatione corporis. Ex vncia autem
accidit dolor vehemens in loco percussionis
et frigus corporis tactus et horripilatio
et tremor et spasmus et sudor ttit
frigidus. Et abscisio vocis et stupor in
corpore toto et apostema in ventre et
tensio virge et pectinis et vomitus
et apostema in ventre et abscisio voluntatis.
Nigra autem fumosa est maligna et ac-
cidit ex morsu eius dolor stomachi et fre-
quentia vomitus et dolor capitis et tussis
et difficultas urine inflatus. Ex mor-
su autem tinie pilose fit dolor fortis. Et
accidit tremor frigidus cum inflatione
ventris et inde fit multotiens. Quidam
etiam dicunt quod morsu vince accidit erec-
tio virge cum exitu spermatis et spasmo
et abscisio vocis sed hoc non est multum pro-
batum. Formicalis autem morsus est vehe-
mens et accidit ex eo vesicatio corporis
et gravitas lingue. Ex vespali vero

accidit apostema in loco et spasmus
et profunditas sompni durans et debilitas
ambarum genuum. Collis autem quod prima est
herbalis morsu accidit quod accidit
et morsu vince. Cyprinacea vero est ma-
ligna et facit accidere dolorem capitis
vehementem et profunditatem sompni.

s tella figura vermis est ut dicit
Plinius de nocte ut stella lucet
sed in die non apparet nisi cum per magnas
nubes serenitas est. Hunc vermem dicit
tam rigidi frigoris in esse quod extinguit
ignem sicut glacies. Eiusdem et Plinius
si caro hominis contacta fuit tacti defluunt
capilli. Et quod tactum fuit mutatur in colo-
rem. Idem Plinius etiam dicit quod gignit nichil
nec est in eis mas nec femina ergo ex
putrefactione generantur.

s poliator colubri vermis est coloris
aurei viridi colore intermixto qui
currit in pulvere in campestribus et de-
vorat scarabeos et fugit eos. Hunc
spoliatorem colubri dicit Avicenna quod
per caudam per corpus colubri ad solem ia-
centis ascendit et primo caput colubri
ostricando demulcet et postea mordet
nec deserit fugientem colubrum donec ce-
rebrum eius penetret et detrahit membris mo-
tum faciat. Idchar dicit quod primo na-
tus a parentibus cibatur et postea diu sine
cibo iacet immobilis tandem ad virtutem
sui excitatur et pennatur corpus.

s eta vermis est longus cubita-
lis adeo exilis ut seta vel
pilus de iuba vel cauda equi. Unde
et nomen accepit. Hic in aquis stati-
bus non multum corruptis generari asserunt
et invenitur et est adeo durus quod contri-
pede non potest et si bulliatur non emolle-
scit. Haustus autem ab homine cum cruciatu
et languore vitam aufert. Aliter autem
tactus non infert nocumentum. Hic ver-
mis caput hic non videtur. Ad utram
partem natat pro certo forte autem hic depi-
lis nascitur equorum pili equi in ma-
ioris state vita et spiritum accipit et
movetur sicut multotiens expertissimum.

s tipestris vermis est scarabeo
similis latens inter herbas et
haustus a bobus vesicam bovis disrumpit

dum fel comestus attigerit habundat
aut mortalia

[S]anguisuga vermis palustris est
notus est quod sanguinem aliorum su-
gat sic vocatus hic vermis multarum
modorum est sed apud nos sunt nigre in
toto et plane et sunt virgulas ru-
beas habentes in dorso et aliquantulum ru-
gate Et hee sunt meliores Pedes non
habent nec aliquid membrorum ut videtur In
toto enim similes sunt sicut colupna (?)
hee adhibentur corporibus ut superfluum
sanguinem sugant Sed quia est vene-
nosa aliquando sugit Et timendum est
ne veneno infecte sint ponuntur in olla
nova pro sale aspersum (?) sunt matutinade (?)
ut venenum vomant et postea ca-
lido sanguine agni parum cibande ita
quod eo aggravantur et post duas horas vel
tres post hoc corpori apponende Quedam
harum insensibiles sunt et flaves et
hauste in aqua adherent in tribus gut-
turibus hominum et aliorum et indesinenter
faciunt fluere sanguinem Si autem locus
ubi adheret sale infundatur fortiter
statim sanguisuga decidit Et si locus quem
momordit nimium sanguinem fuderit
sanguisuga comburatur in testa et pulvis
eius desuper ponatur Hic vermis vulnus
facit triangulum Aviditate autem suge-
di dulcem sanguinem hominis fuerit co-
mittit et alium contempne recenciorem sugit

[S]corpio vermis est niger multorum
pedum et habet ante locum ma-
nuum duo bifurcata magna sicut can-
cer bracia et cornua gracilia habet sicut
cancer In cornua autem rugosa et in-
secta plus habet caudam nodosam Et in
fine hoc est in ultimo nodo caude ali-
quis eorum habet aculeos duos quibus ar-
cuata vulnus ferit quam non habet fere
nisi ad dorsum in medio arcus cau-
dam recurvet Sicut autem quod ut dicit
avicenna scorpio femina maior est
quam scorpio masculus Mas enim est ex-
tenuatus et minutus et femina pinguis
et magna est et aculeus femine est
subtilis aculeus autem maris est grossus
Et accidit quod quidam habent aculeos
ut diximus qui duo foramina faciunt

pungendo et quod punctum est infri-
gidatur et reliquum corpus tabescit
et efficitur sudor frigidus Est autem quoddam
genus scorpionis alatum et illud est ma-
gnum sed multotiens volantem deicit ven-
tus et sic aliquando scorpio ille alatus cum
vento vadit de regione in regionem de
vicino ad vicinum subvectus vento In
spondilibus autem caude scorpionum est
diversificatio Quedam enim sunt qui sex habent
spondiles in cauda Et horum malicia est
fortis in ortu stelle aquila quae vultur
latine Sahara dicitur arabice quando hec stella
oritur cum sole quoniam tunc interficit punctura
eius Quedam est scorpionum habentes in cau-
da spondiles pauciores Tradunt autem
antiqui quod scorpiones sunt novem colorum
albi videlicet citrini rubei cinerei et
ferruginei et virides aurei nigras
habentes caudas et extremitates caudarum
vinosi coloris in quorum percussione sentitur
punctura acus et dolor nocivus Sunt et fu-
mosi de quorum punctura accidit risus et
pruritus [illegible] Ex scorpionum autem punc-
tura accidunt multa quod videlicet locus
apostematur statim apostemate duro et
rubeo et dolor protensus et quandoque inflamatur
Et quandoque infrigidatur et vix magna percussio
contundi pellis sicut quibus sal concidit
Et accidunt dolores subito et punctura
sicut punctura acus et sequitur sudor et
tremor labiorum et frigus et vomitus
viscosus qui congelatur statim et hor-
ripilacio et pilorum ruptura et tremor
et frigus extremitatum precipue illarum
que sunt prope vulnus illud est et morti-
ficatio totius corporis et eminentia [illegible]
et tensio virge et accidit in ventre in-
flacio et fortasse pedis fortius precipue
si in inferioribus sit punctura Et accidit
apostemata asellarum et eructuatio pri-
ma et alteratur color superior Si autem scor-
pio fuerit vehementis malicie erunt acci-
dencia valde mala Dicit enim est punctura
sicut est cautio combustionis et totum corpus
rigorem patitur cum frigore et fluit
ad labia humiditas viscosa que inter [illegible]
labia congelatur et exit ex oculis hu-
miditas quasi lippiens in angulis ca-

agulat et alterat forma et egreditur anus et apostema longa et ingrossat lingua et strident dentes et claudit os ipsum et non aperiunt Dicit etiam galienus quod malum est valde si puncta est super arterias Tunc enim accidet sincopis et si in venis nervis accidet spasmus aut si in venis venas accidet putrefactio Ille autem qui sunt mutalia peius sunt et non inferunt malum magnum nisi in loco arteriarum vulnerant hoc animal [illegible] et dicit quod pulli apum mittit [illegible] sed in minores sunt qui sunt [illegible] mali immittunt sed hoc est falsum et hoc quod vidi de eadem hoc quod cum [illegible] in oleo olive xxx diebus vixit In vitro ambulans in fundo olei et xxx die mortuum fuit Et [illegible] de vitris [illegible] in omni parte in oleum hoc enim oleum in quo putrefactus et mortuus est scorpio cum aceto dicitur esse remedium puncture eius

¶ [S]amir vel samur dicitur esse vermem quo vitra et lapides dividunt in quo struciones pullos suos in vitris inclusos vitra dividentes extrahunt et quo Salomon in templo marmora adhibita divisit sed hoc fabula est et puto esse de [illegible] Judeorum

¶ [T]ipula vermis est qui tamen pedibus currit super aquas et est aranea aquatica currit autem et tamen tantum et depressus sub aqua non madidatur nec mergitur sicco et vestigio videtur ambulare super aquam et velociter valde transit aliqua spatia aliquando tamen in superficie subsistit et [illegible]

¶ [T]estudo vermis est de putredine herbarum et viscosorum terre generatur et inveniuntur alba rubea crocea et [illegible] viscositas [illegible] dirigit et in contraria magna valet Dicit experimentator quod contra serpentis venenum aliud infundit sibi herbam notam medetur Sale super eum iacto tota liquescit fere et in aquam viscosam vertitur

¶ [T]inea vermis est a tenendo quod de exhalatione corrupte lane oritur et ipsam corrodit lanam et pilos

¶ [T]eredo vermis est lignum corrodendo edat in lignum huius vermem quidam [illegible] dicunt vocari Nascitur autem de humore corrupto in ligno Et dum nascitur in medio corrodit lignum et per foramen [illegible] hic humor est qui ligni siccitati dum conceptus in se non maturum habet humorem In oriente autem dicitur quod propter lignorum siccitatem teredines in lignis non nascuntur In climatibus autem mediis que sunt a quinto usque ad septimum inveniuntur teredines in omnibus Rarius tamen inveniuntur in fraxino et tilia quam in aliis

¶ [T]armus vermis est qui in lardo porci nascitur cum putrescit et est vermis hirsutus

¶ [U]ria vermis est ab urendo dictus quia ubi mordet vesice surgunt ac si locus ustus sit

¶ [V]ermis quod nomen omnibus que est specialiter tribus terre vendicat eo quod de sola exhalatione terre nasci dicatur

¶ [V]ermes teledomie dicuntur esse in teledomia regione in aquis ferventibus vivunt et si transferantur ad aquas frigidas statim moriuntur sed hoc licet sit famosissimum tamen a rumore vulgi potius acceptum est quam certo experimento probatum sit

¶ [V]espe quam multa sunt sicut nos in antiquis libris ostendendo distinximus sed omnia mella in vitula colligunt Et plerumque in luteis parietibus et intra nidificant Et quedam earum stercora quidam iuxta pistum querunt in quibus includuntur et carnes sugunt Puncture autem vespe et precipue crabronis vehementer est calefactiva quam puncta apis Et accidit ei ex puncta vel morsu eius dolor et rubedo et apostema Est autem quoddam genus magne vespe quod habet caput ingens et habet aculeos ultimos et est infectionis et ille sunt maioris puncture Et aliquando puncta earum producit spasmum et vomitum debilitacionem similiter et in pluribus morsus quando augetur tumor quod facit elevari in loco puncture vesicam et gravant lingua Hec de vermibus dicta sunt a nobis

Iam expletus est liber aialiu͂ Et ipso
cōpletū est totū opus naturaliu͂ In q͂ b
sic modelamen tenui q͂ dicta pypathe-
ticorū put melius potui exposui Nec
aliquis in eo pt͂ dephendē quid ego ipe
senciam in phῑa nali Sed quicūq͂ du-
bitat comparet hys q͂ in nostris libˀs
dicta sunt dictis p͂ypatheticorū
et tūc uel rephendat uel consenciat .
me dicens sive ipsorū fuisse intptem
et expositorem Si aūt non legens et
comparans rephendit tūc constat ex
odio eū rephendē uel ex ignorancia et
ego talium hoīm parū curo rephn̄siones
Deo gracias

Explicit͂ 26 libri aialiu͂ sc͂dm
albertū incrastino sc͂i Andree
anno dn̄i j c xxi in fˀa ꝑmaz
et sc͂dam horā